

Nr 18

LANDSKAPSLAG

om ändring av landskapslagen om renhållningen

Föredragen för Republikens President den 18 mars 2005

Utfärdad i Mariehamn den 24 mars 2005

I enlighet med lagtingets beslut¹
upphävs 25 § 2 mom. landskapslagen den 8 januari 1981 om renhållning (3/1981),

ändras lagens 4b §, 16 § 1 mom., 25 § 1 mom., 37 § 2 mom., 38 och 38a §§, av dessa lagrum 4b §, 16 § 1 mom., 38 § 2 mom. och 38a § sådana de lyder i landskapslagen den 29 september 1998 (91/1998),

fogas till lagens 3 §, sådan den lyder i landskapslagen den 29 september 1998, nya 5 – 9 mom. samt till lagen nya 7a-7c, 16b, 16c och 25a – 25d §§ samt

ersätts i lagen ordet ”landskapsstyrelsen” i olika böjningsformer med ”landskapsregering-
en” i motsvarande former som följer²⁾:

3 §

Med *producent* avses den som tillverkar eller yrkesmässigt importerar produkter eller som yrkesmässigt för in och förmedlar en produkt i landskapet.

Med *producentansvar* avses en producents ansvar för åtgärder och kostnader att ordna återanvändning, återvinning och annan avfallshandling av produkter som en producent släppt ut på marknaden inräknat kostnaderna för detta.

Med *producentsammanslutning* avses en stiftelse eller en sammanslutning med rättshandlingsförmåga som genom en anteckning i landskapsregeringens producentregister godkänts för att bära enskilda producenters producentansvar.

Med *retursystem* avses ett system för återvin-

ning eller återanvändning av förpackningar eller produkter. Systemet utmärks av att försäljningsställen tar emot kasserade förpackningar eller produkter och till inlämnaren utbetalar en penningssumma (pant- eller premiebelopp).

Med *behandlingsanläggning* avses en anläggning där uttjänta produkter yrkesmässigt tas om hand för att tillvarata delar för försäljning, återanvändning, materialåtervinning, biologisk återvinning eller energiåtervinning samt för vilken beviljats avfallstillstånd i enlighet med 5a kapitlet. En behandlingsanläggning för uttjänta fordon skall ha berörd producents auktorisation för uppgiften.

4b §

Producenten skall skaffa sig tillräcklig kunskap om det avfall produkten eller produktionen ger upphov till, avfallets hälso- och miljökonsekvenser och sätten att minska avfallets mängd och skadlighet. Detsamma gäller kunskap om avfallshandlingen och möjligheterna att utveckla produktionen eller produkten så att avfallets mängd och skadlighet begränsas.

Utöver de skyldigheter som producenter har ovan finns speciella bestämmelser för producenter med producentansvar i denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser. Syftet med producentansvar skall vara att förmå producenterna till att mer effektivt uppfylla bestämmelserna i 4 och 4a §§ samt 4b § 1 mom.

7a §

Om en producent har anslutit sig till en producentsammanslutning eller ingått avtal med en

¹⁾ Ls framst. nr 14/2003-2004
Smu bet. nr 1/2004-2005

²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG, EGT L 269, 21.10.2000, s. 34,
Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG, EGT L 365, 31.12.1994, s. 10

sådan sammanslutning överförs producentansvaret från producenten till producentsammanslutningen då en anmälan om producentsammanslutningen, anslutningen eller avtalet i enlighet med 2 mom. har godkänts för anteckning i eller har antecknats i ett producentregister som förs av landskapsregeringen.

Skyldigheterna inom en producentsammanslutning skall med beaktande av verksamhetens beskaffenhet och omfattning fördelas rättvist så att inte handelshinder och konkurrensnedvridning uppstår. En producentsammanslutning skall på de villkor som gäller för till sammanslutningen anslutna producenter anta en ny producent som delägare, medlem eller i avtalsförhållande, om det på grund av en obetydlig marknad eller av något annat särskilt skäl är ekonomiskt orimligt att producenten ensam ordnar ett heltäckande system för återanvändning, återvinning och annan avfallshantering.

Landskapsregeringen kan ålägga producenter och producentsammanslutningar inom ett visst produktområde att samarbeta, om det är nödvändigt för att undanröja eller förhindra uppkomsten av parallella återanvändnings- och återvinningssystem som orsakar uppenbar olägenhet för systemens allmänna funktion eller för den som skall lämna en förpackning eller en kasserad produkt till återanvändning, återvinning eller annan avfallshantering.

Bestämmelserna i 2 och 3 mom. gäller även andra samarbetsarrangemang än producent-sammanslutningar i enlighet med 1 mom., om producenterna gemensamt ordnat återanvändning, återvinning eller annan avfallshantering på grund av producentansvar och om de har en betydande marknadsandel för berörda produkter eller produktgrupper.

7b §

Varje producent och producentsammanslutning som avses i 3 § 5 och 7 mom., som har producentansvar, skall för anteckning i producentregistret göra en anmälan till landskapsregeringen inom sex kalendermånader efter verksamhetens inledande. Landskapsregeringen för ett producentregister över anmälningar och beslut som fattas på grundval av anmälningarna. En producent som tillhör en producentsammanslutning behöver inte göra en särskild anmälan.

Anmälan skall innehålla tillräckliga uppgifter och utredningar om producenten och verksamheten samt om återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av kasserade produkter. Landskapsregeringen skall också underrättas om väsentliga förändringar i verk-

samheten, om upphörande av verksamheten samt om förändringar som berör en producent-sammanslutning.

I en producentsammanslutnings anmälan skall lämnas behövliga uppgifter som möjliggör en bedömning av om verksamheten uppfyller kraven i 7a §.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning ge närmare bestämmelser om vad en anmälan skall innehålla.

7c §

Landskapsregeringen beslutar om godkännande för anteckning i producentregistret. En producent eller en producentsammanslutning godkänns för anteckning i producentregistret, om det av uppgifterna som fogats till anmälan eller på annat sätt visas att

1) verksamheten sköts i enlighet med denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

2) det vid återanvändning, återvinning och annan avfallshantering av produkterna och det avfall de ger upphov till beaktas de mål och skyldigheter som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den och

3) producentsammanslutningen med beaktande av verksamhetens omfattning och karaktär är tillräckligt solid för att garantera erforderliga avfallshanteringsåtgärder eller på anfordran ställer en tillräcklig garanti.

Landskapsregeringen kan i samband med anteckning i eller godkännande för anteckning i producentregistret meddela de villkor som behövs för övervakningen av verksamheten samt för fullgörandet av skyldigheterna enligt denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

16 §

Kommunen skall besörja att avfall kan motas, lagras och oskadliggöras eller på annat sätt behandlas ändamålsenligt. Kommunen skall se till att det för sådan verksamhet finns ett tillräckligt antal ändamålsenliga anläggningar. I de fall ett producentansvar inte finns regleras omhändertagande och behandling av farligt avfall och skrotfordon genom avtal mellan landskapet och kommunerna.

16b §

Utan särskild kostnad för den siste innehavaren eller ägaren skall en producent insamla och omhändertaga avfall för vilket producenten har producentansvar. Producenten skall anvisa en eller flera lämpliga platser dit sådant avfall kan föras samt lämna uppgift om dessa platser

till landskapsregeringen. En producent som inte har anvisat någon plats där sådant avfall tas emot kan bli ersättningsskyldig för de kostnader ägaren eller innehavaren orsakas till följd av detta. Verksamhetsansvarig person hos producent kan bli ersättningsskyldig om denne avsiktligt eller av grov oaktsamhet har försummat sitt ansvar enligt detta moment.

En producent med producentansvar skall ordna och finansiera system så att produkterna eller delar av dem, vilka kasserats såsom avfall, insamlas för återanvändning, återvinning eller annan avfallshantering. Vid återanvändning, återvinning och annan avfallshantering som grundar sig på producentansvar skall i tillämpliga delar iakttas vad som bestäms om förebyggande åtgärder, allmänna krav samt ansvar vid hantering och transport i 4 – 4b §§, 8a – 8e §§, 13 § samt i 14 § 2 mom. denna lag.

En producents skyldighet kan avse de produkter som denne själv släpper ut på marknaden och en sådan andel av alla motsvarande produkter som släpps ut på marknaden som är skälig med hänsyn till den mängd produkter som släpps ut på marknaden eller producentens marknadsandel. Produktansvaret gäller oberoende av när en produkt har släppts ut på marknaden. Genom landskapsförordning bestäms produktvis närmare om producentens skyldigheter.

16c §

De som utan att vara producenter yrkesmässigt säljer, använder, reparerar eller utför service på i 16b § avsedda produkter eller som försäkrar, insamlar, sorterar, demonterar, fragmenterar, återvinner eller på annat sätt behandlar sådana produkter, skall handla så att inte hinder uppstår för producenter att ordna avfallshanteringen av produkterna. De skall härvid eftersträva att de insamlingssystem som upprättas kan fungera med minsta olägenhet för allmänna och enskilda intressen.

25 §

Ägaren till ett skrotfordon eller ett uttjänt fordon skall transportera detta till en mottagnings- eller behandlingsanläggning som inrättats för ändamålet. Om inte ägaren fullgör detta skall renhållningsmyndigheten på dennes bekostnad ordna transporten.

25a §

Producenten har producentansvar för
1) personbilar (kategori M1 enligt definitionen i bilaga II A till direktiv 70/156/EEG),

2) paketbilar (kategori N1 enligt definitionen i bilaga II A till direktiv 70/156/EEG),

3) trehjuliga motordrivna fordon (kategori L2e enligt definitionen i direktiv 2002/24/EG, moped),

4) fyrhjuliga motordrivna fordon (kategori L6e enligt definitionen i direktiv 2002/24/EG) samt

5) andra fordon som kan jämföras med dessa såsom ambulanser, husbilar och begravningsbilar.

Producenten skall avseende de fordon som avses i 1 mom. använda sådana kodningsstandarder för komponenter och material som är ägnade att underlätta återanvändning och återvinning. Producenten skall tillse att auktoriserade behandlingsanläggningar får information om demontering av varje typ av fordon inom sex månader efter att den släppts ut på marknaden.

Bestämmelserna om producentansvar omfattar inte fordon som är registrerade utanför landskapet eller sådana veteranfordon som avses i landskapsförordningen om veteranfordon (19/1997).

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning föreskriva närmare om

1) vilka fordon som avses i 1 mom.,

2) information som tillståndshavaren för en i 2 mom. avsedd anläggning skall lämna till motorfordonsbyrån samt om

3) vad som skall framgå av ett skrotningsintyg som avses i 25d §.

25b §

Producenten skall avseende uttjänta fordon samt kasserade fordonsdelar och material ordna insamling och förbehandling samt tillse att återanvändning och återvinning sker i enlighet med sådana kvantitativa mål och villkor som avses i 38 a § 3 punkten. En producent kan bemyndiga en enskild behandlingsanläggning, som i enlighet med denna lag har avfallstillstånd för ändamålet, att utföra förbehandling eller slutlig behandling för återanvändning eller återvinning. En sådan anläggning benämns *auktoriserad behandlingsanläggning*.

Producenten skall svara för kostnaderna för förbehandling och slutlig behandling av uttjänta fordon som registrerats i landskapet från det att ett fordons sista ägare eller innehavare har överlämnat det till en anläggning för insamling eller förbehandling.

Producenten skall se till att demonteringsinformation tillhandahålls för varje typ av nytt fordon inom sex månader efter det att fordonet släppts ut på marknaden. I informationen skall de olika fordonskomponenterna och fordonsmaterialen samt lokaliseringen av de farliga äm-

nen i fordonen anges i den omfattning som behövs för att behandlingsanläggningarna skall kunna följa bestämmelserna i direktivet om uttjänta fordon 2000/53/EG samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av direktivet.

Producenten skall till landskapsregeringen lämna de uppgifter om omhändertagandet av uttjänta fordon, fordonsdelar och material samt om andra förhållanden som landskapsregeringen behöver för att kontrollera att ovan nämnda bestämmelser om uttjänta fordon följs. Landskapsregeringen kan besluta närmare om sådan uppgiftsskyldighet.

25c §

Producenten skall vid marknadsföring och försäljning av fordon samt på förfrågan informera om insamlingen av uttjänta fordon samt syftet med detta. Informationen skall dessutom innehålla uppgifter om

- 1) fordons och komponenters konstruktion med avseende på möjligheter till återvinning och materialåtervinning,
- 2) från miljösynpunkt godtagbar behandling av uttjänta fordon, särskilt i fråga om demontering och tömning av vätskor,
- 3) optimerade metoder för återanvändning, materialåtervinning och återvinning av uttjänta fordon och deras komponenter samt
- 4) vilka framsteg som gjorts när det gäller återanvändning och materialåtervinning för att minska det avfall som skall bortskaffas och för att öka återanvändningen och graden av materialåtervinning.

25d §

Den som mottar ett uttjänt fordon skall kontrollera den sista innehavarens rätt att överlåta det uttjänta fordonet. Mottagaren skall till dess siste innehavare eller ägare avgiftsfritt lämna ett skrotningsintyg, som visar att det uttjänta fordonet har omhändertagits för skrotning. Uttjänta fordon får endast tas emot av en för skrotfordon avsedd behandlingsanläggning vilken har miljötillstånd och i enlighet med 25b § 1 mom. är auktoriserad för uppgiften. Rätt att utge ett sådant skrotningsintyg kan av en sådan behandlingsanläggning innehavare genom fullmakt ges till försäljare av fordon och särskilda insamlare av fordon som utfäst sig att lämna de uttjänta fordonen till tillståndshavarens anläggning. Landskapsregeringen skall meddelas om sådan fullmakt har givits.

Med avvikelse från vad som stadgas i 1 mom. får mottagaren av ett uttjänt fordon av annan överlåtare än en kommun debitera en avgift för att utge skrotningsintyg, om väsentliga for-

donskomponenter saknas i fordonet eller om det finns främmande föremål eller ämnen i fordonet. Avgiften får i sådant fall inte sättas högre än som kan anses vara skäligt för att täcka den värdeminskning eller de merkostnader som bristerna medför.

37 §

Den som lämnat ett skrotfordon eller uttjänt fordon så att renhållningsmyndigheten med stöd av 25 § 1 mom. nödgats ombesörja flyttningen skall för lämnande av fordon i omgivning-
en dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.

38 §

Landskapsregeringen kan för särskilda produkter, för vilka producentansvar gäller enligt denna lag, i landskapsförordning besluta närmare om skyldighet för producenter eller dem som annars introducerar på marknaden, förmedlar, säljer, överlåter eller förpackar en produkt att

- 1) ta tillbaka förpackningar eller kasserade produkter om det är ändamålsenligt för en fungerande avfallshantering,
- 2) antingen helt eller delvis på annat sätt sörja för anordnandet av avfallshanteringen eller att
- 3) svara för de kostnader som hanteringen medför.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning föreskriva om rättighet eller skyldighet för avfallsinnehavaren att föra avfallet till avfallshantering som anordnas på det sätt som avses i 1 mom. 2 punkten eller att på annat sätt delta i hanteringen. Ett i 1 mom. 1 punkten avsett ansvar för att ta tillbaka förpackningar eller kasserade produkter kan genom avtal överlåtas till en tredje part.

38a §

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning föreskriva närmare om särskilda slag av avfall och produkter för vilka producentansvar gäller enligt denna lag. Sådana bestämmelser kan gälla

- 1) klassificering, förpackning, märkning och om sådana uppgifter som skall lämnas för att en effektiv och säker hantering skall äga rum,
- 2) kontroll och tillsyn, retursystem och premier, förbud, begränsningar och villkor vid handel med produkten, transport och vidareförmedling, insamling, sortering, förvaring, lagring, återanvändning, återvinning, återvinningsgrader, hantering och behandling av uttjänta pro-

dukter eller avfall samt om tekniska krav och åtgärder som skall vidtas för att minska hälso- eller miljörisker,

3) kvantitativa mål och villkor för återanvändning, materialåtervinning eller återvinning av produkter eller produktgrupper samt om tidsfrister för när sådana mål skall nås samt om skyldighet att lämna sådan information som behövs för att landskapsregeringens övervakning i enlighet med denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen,

4) skyldighet för producenter inom ett visst produktområde att samarbeta, om det är nödvändigt för att undanröja eller hindra uppkomsten av parallella återanvändnings- och återvinningssystem som orsakar uppenbar olägenhet för systemens allmänna funktion,

5) kodningsstandarder och demonteringsinformation för sådana fordon för vilka producentansvar gäller för tillverkaren, den som yrkesmässigt importerar eller den som yrkesmässigt förmedlar fordon samt

6) den information om insamling av uttjänta produkter som en producent eller annan ekono-

misk aktör skall tillhandahålla om en produkt och dess komponenter för att få ett miljömässigt godtagbart omhändertagande samt för att på bästa sätt kunna återanvända eller återvinna uttjänta produkter och deras komponenter.

I landskapsförordning kan ges närmare bestämmelser om sortering av byggnads- och rivningsavfall.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005.

Bestämmelserna om producentansvar och skrotningsintyg gäller för uttjänta fordon som släppts ut på marknaden den 1 juli 2002 eller senare. Från och med den 1 juli 2007 gäller bestämmelserna om skrotningsintyg och producentansvar för samtliga uttjänta fordon som släppts ut på marknaden.

Varje producent och producentsammanslutning som avses i 3 § 5 och 7 mom. och som enligt denna lag har producentansvar skall för anteckning i producentregister göra en anmälan till landskapsregeringen inom sex månader från lagens ikraftträdande.

Mariehamn den 24 mars 2005

JÖRGEN STRAND
vicelantråd

Harriet Lindeman
föredragande ledamot

